

KIBRIS'TA YÖNETİM

Sudem KUTAY*

Kıbrıs Adası, karmaşık tarihi ve siyasi geçmişi nedeniyle kendine özgü bir yönetim yapısına sahiptir. Ada, kuzeyinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ve güneyinde Kıbrıs Cumhuriyeti olmak üzere fiilen ikiye bölünmüş durumdadır. Ancak hukuki bakımdan adanın egemenliği uluslararası toplum tarafından tanınan Kıbrıs Cumhuriyeti'ne aittir. Bununla birlikte Kıbrıs Cumhuriyeti anayasal bir demokrasi üzerine kurulmuş bir devlettir. Çok partili siyasi sisteme sahip olup yürütme yetkisi cumhurbaşkanı ve hükûmet tarafından paylaşılmaktadır. Cumhurbaşkanı, halk tarafından beş yıllık bir süre için doğrudan seçilmekte ve aynı zamanda devlet başkanı görevini ifa etmektedir. Hükûmetin başı ise başbakandır. Yasama yetkisi, üyeleri halk tarafından orantılı temsil sistemiyle seçilen Temsilciler Meclisi'ne aittir. Kıbrıs Cumhuriyeti, ekonomik açıdan varlıklı bir ülkedir ve gelişmiş bir altyapıya sahiptir. Söz konusu devletin Avrupa Birliği'ne üye bir ülke olması, devletin hukuk sisteminin AB standartları çerçevesinde şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Uluslararası alanda tanınırlığa sahip olan Kıbrıs Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler ve diğer birçok uluslararası örgütün faal bir üyesidir.

Kuzeyde yer alan KKTC, Türkiye hariç hiçbir ülke tarafından resmen tanınmamaktadır. Yarı başkanlık sistemiyle yönetilen KKTC'de, cumhurbaşkanı devlet başkanı ve başbakan hükûmetin başıdır. Yürütme yetkisi cumhurbaşkanı ve hükûmet tarafından kullanılırken yasama yetkisi ise Cumhuriyet Meclisi'ne aittir ve meclisin üyeleri halk tarafından seçilmektedir. KKTC'nin ekonomik yapısı büyük ölçüde Türkiye'nin mali yardımlarına dayanmaktadır. Uluslararası ticarete erişimi Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kontrolündeki liman ve havaalanları üzerinden sınırlı olarak gerçekleşmektedir. KKTC, Avrupa Birliği ve diğer uluslararası örgütler tarafından Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bir kısmını işgal etmiş bir yapı olarak kabul edilmektedir. Kıbrıs sorununun çözümü için yıllardır Birleşmiş Milletler gözetiminde iki toplumlu görüşmeler yürütülmektedir. Söz konusu görüşmelerin temel amacı; iki kesimli, iki toplumlu federal bir çözüm çerçevesinde adanın birleşmesini sağlamaktır. Ancak hâlen kalıcı bir çözüm bulunamamıştır. 2004 yılında sunulan Annan Planı, Kıbrıs Türkleri tarafından desteklenmesine rağmen Kıbrıs Rumları tarafından reddedilmiştir. Kıbrıs'ta yönetim yapısı, adanın bölünmüşlüğü'nün bir yansıması olarak karmaşık bir özellik göstermektedir. Uluslararası alanda tanınan Kıbrıs Cumhuriyeti güneyde istikrarlı bir yönetim sergilerken, kuzeydeki KKTC sadece Türkiye'nin desteğiyle varlığını sürdürmektedir. Adanın geleceği ve yönetim yapısının nasıl şekilleneceği hususu devam eden müzakereler ve tarafların uzlaşma iradeleri neticesinde ortaya çıkacaktır.

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler II. Sınıf Öğrencisi